

Sygn. akt III Ca 628/17

POSTANOWIENIE

Dnia 20 czerwca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Tomasz Pawlik

Sędzia SO Teresa Kołeczko – Waclawik (spr.)

SR (del.) Barbara Glenc-Poślednik

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 20 czerwca 2017 r. w Gliwicach

sprawy z wniosku S. R.

z udziałem A. O.

o wydanie świadczenia z depozytu sądowego

na skutek apelacji wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej

z dnia 16 września 2016 r., sygn. akt I Ns 582/16

postanawia:

oddalić apelację.

SSR (del.) Barbara Glenc-Poślednik SSO Tomasz Pawlik SSO Teresa Kołeczko – Waclawik

Sygn. akt III Ca 628/17

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 16 września 2016 r. Sąd Rejonowy, w sprawie z wniosku S. R. o wydanie depozytu sądowego, oddalił wniosek.

W uzasadnieniu Sąd wskazał, że w sprawie I Co 183/13 toczy się postępowanie w przedmiocie nadzoru nad egzekucją z nieruchomości stron, w trakcie którego postanowieniem z dnia 5 marca 2015r. zatwierdzono plan podziału sumy uzyskanej z egzekucji. W podziale sumy uzyskanej z egzekucji uczestniczy wierzyciel hipoteczny Gmina R. z tytułu wpisanej hipoteki kaucyjnej w wysokości 41 913,90 zł. Nadto w sprawie I Ns 971/12 w przedmiocie podziału majątku toczącej się między stronami ustalono, że w skład majątku wspólnego stron wchodzi m.in. środki pieniężne w wysokości 41 913,90 zł złożone na rachunku depozytowym Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej w sprawie I Co 183/13, a powyższe środki przyznano na wyłączną własność wnioskodawcy.

W tych warunkach sąd ocenił, że wniosek nie podlega uwzględnieniu, bowiem w niniejszej sprawie do złożenia do depozytu sądowego doszło w toku postępowania egzekucyjnego na podstawie przepisów wyłącznie o charakterze procesowym, które przewidują taką możliwość, gdy kwoty pieniężne lub inne rzeczy uzyskane w postępowaniu egzekucyjnym nie podlegają z różnych przyczyn niezwłocznemu wydaniu. Do takich stanów faktycznych przepisy art. 692-693 kpc nie mają zastosowania. Następnie Sąd wskazał, że w sprawie ma miejsce sytuacja opisana w przepisie art. 808 kpc i dłużnik – wnioskodawca będzie legitymowany do żądania zwrotu kwoty zdeponowanej w

postępowaniu egzekucyjnym. Sąd powołał się na orzecznictwo SN w sprawie III Czp 62/86 dotyczące rozróżnienia instytucji depozytu w znaczeniu materialnym i procesowym, a z uwagi na oczywisty brak uprawnienia wnioskodawcy na podstawie art. 693 kpc wniosek oddalił.

W apelacji wnioskodawca zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia mających wpływ na jego treść poprzez przyjęcie, iż sprawa w przedmiocie nadzoru nad egzekucją z nieruchomości zawisła przed Sądem Rejonowym w Rudzie Śląskiej i tam się toczy, podczas gdy została zakończona oraz przyjęcie, że w podziale sumy uzyskanej z egzekucji uczestniczy wierzyciel hipoteczny Gmina R. z tytułu wpisanej hipoteki kaucyjnej, w sytuacji gdy hipoteka ta w całości wygasła. Nadto wskazał na naruszenie przepisów prawa procesowego, a art. 693¹² kpc oraz 693¹⁵ kpc poprzez ich niezastosowanie a w konsekwencji uznanie, że dłużnik w jakichkolwiek okolicznościach nie będzie legitymowany do żądania zwrotu kwoty zdeponowanej w postępowaniu egzekucyjnym, podczas gdy przywołane przepisy umożliwiają wydanie dłużnikowi sumy depozytu.

Podnosząc powyższe, skarżący wniósł o zmianę postanowienia poprzez uwzględnienie wniosku i zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego, względnie uchylenie postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy nie może odnieść skutku.

Trafne jest stanowisko Sądu pierwszej instancji co do tego, że w rozpoznawanej sprawie nie zachodzą materialnoprawne podstawy uzasadniające uwzględnienie wniosku o złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego.

Ocena zasadności wniosku i w konsekwencji apelacji musi zostać dokonana przez pryzmat charakteru depozytu, w którym mamy do czynienia w niniejszej sprawie. Mianowicie, w pierwszym rzędzie kierunek rozstrzygnięcia, w tym przede wszystkim w zakresie odnoszącym się do ocen istnienia uprawnienia wnioskodawcy, wyznacza kwestia o jaki rodzaj depozytu chodzi w niniejszej sprawie i czy w ogóle możliwe jest prowadzenie postępowania w zakresie wyznaczonym wnioskiem.

Przepisy art. 692 kpc - art. 693¹⁰ kpc regulują postępowanie w sprawach o złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego. Wskazane wyżej przepisy łączą się ściśle z tymi przepisami prawa materialnego, które przewidują złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego, jako swoisty substytut wykonania zobowiązania przez dłużnika. Z przepisów art. 692 kpc - art. 693¹⁰ kpc wynika, że z wnioskiem o zezwolenie na złożenie przedmiotu świadczenia może wystąpić dłużnik, a nie inny podmiot. Chodzi też tutaj o złożenie do depozytu przedmiotu świadczenia, czyli takiego przedmiotu, który jest objęty świadczeniem dłużnika. Świadczenie dłużnika stanowi przedmiot zobowiązania cywilnoprawnego, a więc zobowiązania istniejącego między wierzycielem a dłużnikiem. Przepisy prawa materialnego pozwalające dłużnikowi na wystąpienie z wnioskiem o złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego znajdują się zarówno w Kodeksie cywilnym (na przykład art. 463 kc, art. 467 kc, art. 486 kc), jak i w ustawach szczególnych. Przepisy te przewidują wypadki, w których to dłużnik jest uprawniony do złożenia przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego, a realizacja tego uprawnienia łączy się ściśle ze spełnieniem świadczenia w ramach oznaczonego stosunku zobowiązaniowego. Materialnoprawne skutki złożenia przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego reguluje przepis art. 470 kc, który stanowi, że ważne złożenie do depozytu sądowego ma takie same skutki jak spełnienie świadczenia i zobowiązuje wierzyciela do zwrotu dłużnikowi kosztów złożenia.

Przepis art. 808 kpc jest przepisem o charakterze proceduralnym, a nie materialnoprawnym. Wpłacając pieniądze na sądowy rachunek depozytowy licytant nie działa jako dłużnik, ani też nie działa w imieniu dłużnika, ale jako strona postępowania egzekucyjnego. W tym kontekście powołanie się przez wnioskodawcę w apelacji na sprzeczność ustaleń Sądu wobec tego, że egzekucja została zakończona, a hipoteka wygasła, nie stanowi argumentu przemawiającego

za zasadnością apelacji. Podkreślić trzeba, że sąd określa stan faktyczny na dzień wyrokowania. Nadto zagadnienia postępowania egzekucyjnego nie podlegają kognicji sądu orzekającego w niniejszej sprawie. Marginalnie można wskazać, że wierzyciel hipoteczny, którego hipoteka wygasła nie traci swych uprawnień, nadal może na uczestniczyć w planie podziału sumy z egzekucji stosownie do zasad wymienionych w art. 1024 i nast. kpc i po przedstawieniu tytułu wykonawczego uzyskać przedmiot świadczenia złożony do depozytu.

Przepis art. 808 kpc jest więc przepisem proceduralnym, a nie materialnoprawnym, reguluje wpłatę pieniędzy na sądowy rachunek depozytowy (w istocie rachunek depozytowy Ministra Finansów), i jest przepisem niezależnym od przepisów Kodeksu postępowania cywilnego regulującym postępowanie w sprawach depozytowych (art. 692 kpc - art. 693²² kpc).

Sąd Rejonowy trafnie w tych warunkach przyjął, że przedmiotowy depozyt nie został złożony jako przedmiot świadczenia w celu zwolnienia się z wykonania zobowiązania, ale wskutek potrzeby i dla celów postępowania egzekucyjnego, które toczyło się przeciwko dłużnikom z nieruchomości. Pieniądze, o zwrot których wystąpił dłużnik w niniejszej sprawie, to pieniądze przyznane w planie podziału sumy uzyskanej z egzekucji wierzycielowi, a złożone do depozytu nie przez dłużnika, ale na skutek określonej potrzeby zaszłej w postępowaniu egzekucyjnym, tj. z uwagi na niemożność wypłacenia ich w tamtym czasie uprawnionemu. Prawidłowo sąd pierwszej instancji zakwalifikował sytuację prawną przedmiotowego depozytu jako określoną w przepisie art. 808 § 1 kpc. Pieniądze te to kwota, która nie podlegała natychmiastowemu wydaniu uprawnionemu wierzycielowi i z tego powodu została złożona na rachunek depozytowy w trybie przepisów o charakterze wyłącznie procesowym, a nie pieniądze, które zostały złożone do depozytu w trybie materialno prawnym, ze skutkiem polegającym na zwolnieniu się dłużnika ze zobowiązania.

Nie jest również uzasadniony zarzut naruszenia przepisów art. . (...) kpc oraz (...) kpc. Podzielić należy całkowicie stanowisko sądu pierwszej instancji, że do stanu faktycznego jak w niniejszej sprawie nie mają zastosowanie przepisy wskazanej wyżej normy. Takie stanowisko zostało wyrażone w powołanej również przez sąd pierwszej instancji uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 1986 r. w sprawie III CZP 62/86 (OSNC1987/10/146). Nie może podlegać żadnej kwestii, że wnioskodawca złożył wniosek o zwrot depozytu sądowego na podstawie art. 693¹² kpc, powołując się na to, że dłużnik stał się wierzycielem z tytułu przedmiotowej kwoty wskutek orzeczenia dokonanego w sprawie o podział majątku. Uprawnienie jak w przepisie art. 693¹¹ kpc przysługuje tylko temu dłużnikowi, który złożył przedmiot do depozytu sądowego. Może on zadysponować tym depozytem, tj. żądać zwrotu, dopóki wierzyciel nie zażądał wydania depozytu. Skoro to w wyniku jego decyzji powstał depozyt, to do momentu aż wierzyciel nie zażądał wydania depozytu, dłużnik może „wycofać” swoją decyzję o złożeniu do depozytu. Jednakże zważywszy, że depozyt powstały w niniejszej sprawie nie został złożony przez dłużnika, to w ogóle nie ma on uprawnienia do żądania zwrotu depozytu w trybie jak we wniosku., tj. w trybie odnoszącym się do instytucji prawa materialnego. Trafnie sąd pierwszej instancji uznał więc w niniejszej sprawie oczywisty brak uprawnienia dłużnika do żądania zwrotu depozytu jak we wniosku, tj. na podstawie art. 693¹¹ kpc w zw. z art. 693¹² kpc.

Wniosek dotyczący przedmiotu złożonego do depozytu w toku postępowania egzekucyjnego, w tym wniosek o jego wydanie, winien być złożony i rozpoznany w trybie tego postępowania.

Z tych względów apelacja jako nieuzasadniona podlega oddaleniu, o czym orzeczono na podstawie art. 13 § 2 kpc w zw. z art. 385 kpc.

SR (del.) Barbara Glenc-Poślednik SSO Tomasz Pawlik SSO Teresa Kołeczko – Waclawik